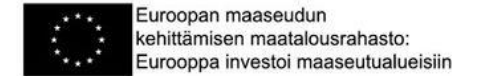

KulTa

KULUTTAJAT RUOKATALOUDEN KESKIÖSSÄ
KOSTHÅLL MED KONSUMENTEN I FOKUS

Puutarhantuotteiden jatkojalostus –elintarvikelainsäädännön ja luomunvalvonnan näkökulma

Johanna Mattila, Turun yliopiston Brahea-keskus

johanna.mattila@utu.fi, 040 565 8121

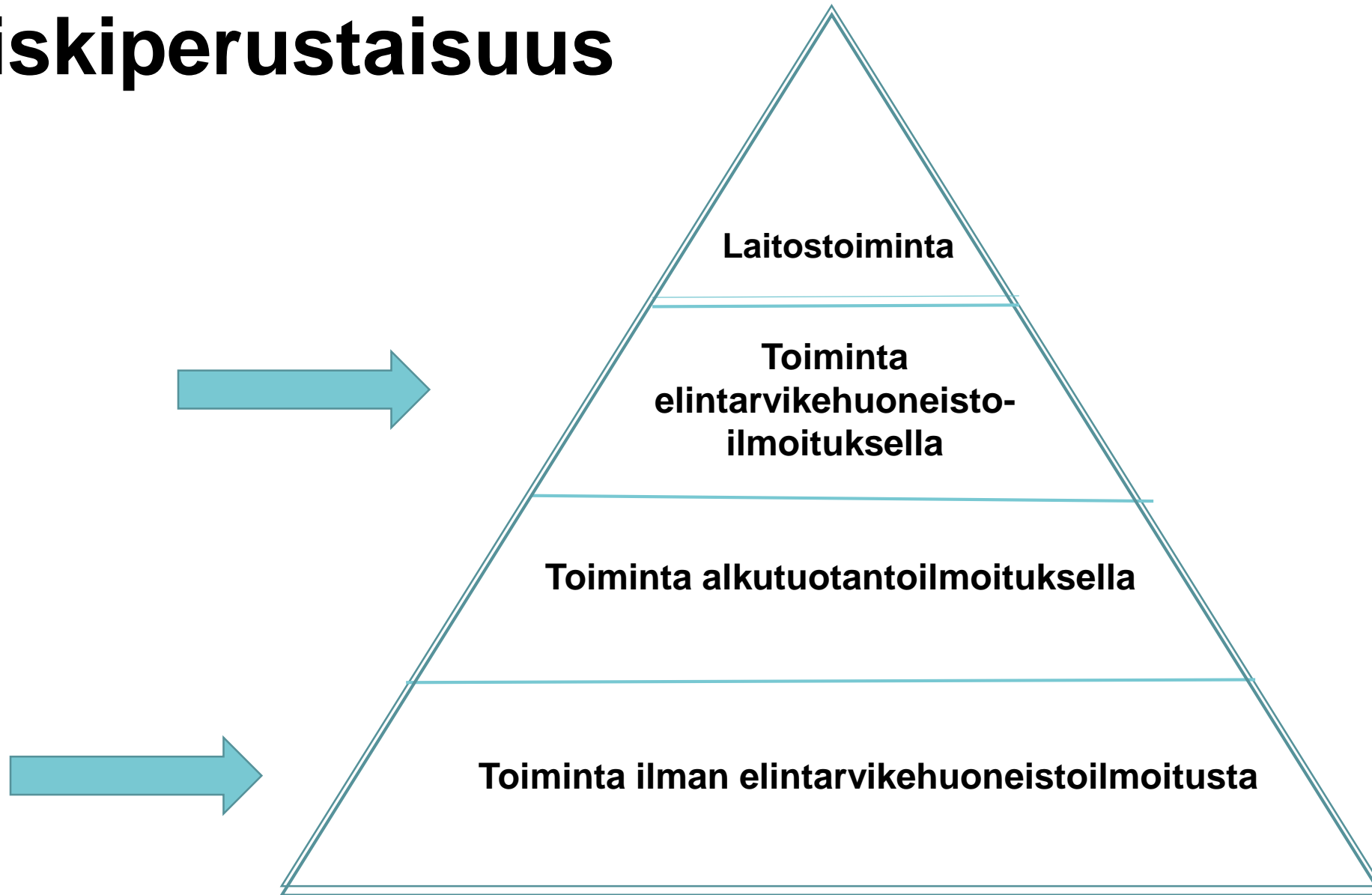
@MattilaJohanna

Lainsäädäntörintamalta

- Luomulainsäädäntö
 - <https://mmm.fi/luomu/luomulainsaadanto>
- Elintarvikelainsäädännön kokonaisuudistus
 - MMM tiedote https://mmm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/elintarvikelainsaadannon-kokonaisuudistus-etenee-eduskuntaan
- MMM internet –sivut ”Uutta lainsäädäntöä”
 - <http://mmm.fi/lainsaadanto/elaimet-elintarvikkeet-ja-terveys/uutta-lainsaadantoa>

Elintarvikelainsäädännön riskiperustaisuus

ALKUTUOTANTOILMOITUS

- Omien alkutuotantotuotteiden *kauppakunnostus* (pesu, pakkaaminen) ja *myynti*
 - a) suoraan kuluttajalle
 - ja**
 - b) paikalliseen vähittäismyyntiin
- Ilmoitus 4 viikkoa ennen toiminnan aloittamista paikalliselle terveystarkastajalle
- Myyntimääristä pidettävä kirjaa
<http://www.aitojamakuja.fi/suoramyynti/alkutuotanto-omavalvonta.php?v=alkutuotanto>
- Sisältää kuljetuksen
[http://www.lieto.fi/fi-FI/Sosiaali_ja_terveyspalvelut/Ymparistoterveys/Lomakkeet_ja_ohjeet/EI-ntarvikevalvonnan_lomakkeet_ja_ohjeet\(1175\)](http://www.lieto.fi/fi-FI/Sosiaali_ja_terveyspalvelut/Ymparistoterveys/Lomakkeet_ja_ohjeet/EI-ntarvikevalvonnan_lomakkeet_ja_ohjeet(1175))

<http://www.aitojamakuja.fi/suoramyyni>

POIKKEUS: Pienimuotoinen ja vähäriskinen elintarvikkeiden valmistus ja myynti

- Elintarviketurvallisuuden kannalta **kohtalaisen riskin tuotteita** ja toimintaa ovat mm. kasvis-, hedelmä- ja marjajalosteiden valmistus ja myynti, kuten mehut, hillot, kasvisjalosteet.
- Näitä tuotteita voi valmistaa *koemarkkinointi* -tarkoituksessa ilman elintarvikehuoneistoilmoitusta korkeintaan yhden vuoden ajan, mutta ei säännöllisesti.
- Pidettävä kirjaa toteutuneista myyntimääristä (€) vrt. verottajan raja 10 000 euroa
- <http://www.aitojamakuja.fi/suoramyynti/pienimuotoinen-alkuun.php?v=pienimuotoinen>

ELINTARVIKEHUONEISTOILMOITUS

- Tee elintarvikehuoneistoilmoitus oman kuntasi elintarvikevalvontaviranomaiselle 4 viikkoa ennen toiminnan aloittamista
- Voit aloittaa toiminnan jo ennen tarkastuskäyntiä
- Todistus ilmoituksen käsittelystä
- Ilmoitus on voimassa toistaiseksi
 - Ilmoitusvelvollisuus toiminnan loppumisesta
- Laadi omavalvontasuunnitelma
- Elintarvikehuoneistoilmoitus –lomake löytyy kunnan nettisivuilta

[http://www.lieto.fi/fi-FI/Sosiaali_ja_terveyspalvelut/Ymparistoterveys/Elintarvikevalvonta/Elintarvikehuoneisto\(551\)](http://www.lieto.fi/fi-FI/Sosiaali_ja_terveyspalvelut/Ymparistoterveys/Elintarvikevalvonta/Elintarvikehuoneisto(551))

OMAVALONTASUUNNITELMA

- Elintarvikelaki edellyttää elintarvikealan toimijalta omavalvontasuunnitelmaa
 - Miten toimija valvoo ja vastaa käsittelemiensä elintarvikkeiden turvallisuudesta ja laadusta?
- Oiva arvioinnin keskeinen kohta on omavalvontasuunnitelma (tarkastettavuus ja riittävyys)
- <https://www.oivahymy.fi/yrityksille/tarkastusohjeet/ilmoitetut-elintarvikehuoneistot/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=WCNIJhYzZF0>

Puutarhatuotteiden jatkojalostus LUOMUVALVONNAN näkökulmasta

- Kaikkien toimijoiden, jotka markkinoivat luomumaataloustuotteita tai –elintarvikkeita, on ilmoitettava toimintansa viranomaiselle.
 - **Ruokavirasto** – koordinaattori (luomuelintarvikkeet, luomurehut, luomusiemenet valmistus ja tukkukauppa)
 - **ELY-keskukset** - maataloustuotanto
 - **Valvira** –luomualkoholin valmistus ja tukkukauppa
 - **Tulli** – luomutuotteiden maahantuonti ja sisämarkkinakauppa
 - **Paikallinen elintarvikevalvonta** - vähittäismyynti

POIKKEUS: Luomuelintarvikkeen vähäinen valmistus maatilalla

- Tarkoittaa maatilalla omien maataloustuotteiden käsittelyä mm.
 - juuresten ja kasvien kuoriminen, pilkkominen ja ryöppääminen
 - marjojen jäädyttäminen
 - mehujen valmistaminen ilman lisättyä sokeria tai elintarvikelisiä aineita tai valmistuksen apuaineita
- ELY-keskus valvoo vuosittaisen tuotantotarkastuksen yhteydessä
- Jos käytetään raaka-aineita tai valmistusaineita maatilalla ulkopuolelta, tulee tilan ilmoittautua luonnonmukaisten elintarvikkeiden valmistuksen valvontaan Ruokavirastolle.
- <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/luomumaatilat/luomuelintarvikkeen-vahainen-valmistus-maatilalla/>

Alihankintamenettely: <https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/yritykset/luomun-lomakkeet-ja-ohjeet/> Yleiset ohjeet ja kasvintuotannon ehdot s. 21->

Taulukko 2. Luomutuotteiden käsittely ja valmistaminen omalla luomutilalla tai alihankintana.

	Luomutuotteiden käsittely ja valmistus luomutilalla	Sama toiminta alihankintana
Vähäinen käsittely	<ul style="list-style-type: none"> • Omien tuotteiden merkintä ja vähäinen käsittely • Kuvaus luomusuunnitelmaan - ilmoitusta ELY-keskukselle ei tarvita • ELY-keskus tarkastaa tilalla 	<ul style="list-style-type: none"> • Luomusuunnitelma + alihankkijan sitoumus + ilmoitus ELY-keskukselle • ELY-keskus tarkastaa (esim. luomutilan naapuritilan, joka kuivaa ja varastoi) • Evira tarkastaa (esim. porkkanapakkaajan)
Alhaisen jalostusasteen valmistustoiminta	<ul style="list-style-type: none"> • Omien tuotteiden jalostus • Kuvaus luomusuunnitelmaan • Liityttävä erikseen valvontaan eli tehtävä ilmoitus ELY-keskukseen • ELY-keskus tarkastaa tilalla 	<ul style="list-style-type: none"> • Luomusuunnitelma + alihankkijan sitoumus + ilmoitus ELY-keskukselle • Evira tarkastaa alihankkijan (esim. teurastamo tai mylly)
Muu elintarvikkeiden valmistus tai tukku-kauppa	<ul style="list-style-type: none"> • Raaka-aineita tilan ulkopuolelta • Luomusuunnitelma • Liityttävä erikseen valvontaan eli tehtävä ilmoitus Eviralle, ellei ELY-keskus katso, että kyse on omien tuotteiden käsittelystä vähäiseksi valmistukseksi katsottavalla tavalla • Evira tarkastaa maatilalla 	<ul style="list-style-type: none"> • Luomusuunnitelma + alihankkijan sitoumus + ilmoitus Eviralle • Evira tarkastaa alihankkijan

ILMOITTAUDU LUOMUVALVONTAAN – ELINTARVIKKEIDEN JALOSTUS

1. **ILMOITUS** luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään liittymiseksi (laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta 294/2015)
2. **ILMOITUS** luonnonmukaisten elintarvikkeiden valvontaan
3. **LUOMUSUUNNITELMA** voidaan sisällyttää osaksi toimijan muuta laatukäsikirjaa tai omavalvontasuunnitelmaa.
4. **KAUPPAREKISTERIOTE**

Ruokavirasto

HAKEMUS luomumerkin käyttöoikeudesta

<https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/yritykset/luomun-lomakkeet-ja-ohjeet/#valvontaan-ilmoittautuminen>

Puutarhatuotteiden jatkojalostus LUOMUVALVONNAN näkökulmasta

**”Se, mitä ei ole dokumentoitu,
sitä ei ole tehty”**

- Luomutoimijan toiminta tarkastetaan vähintään kerran vuodessa
 1. Käytetyt raaka-aineet ovat peräisin luonnonmukaisesta maataloudesta
 - Raaka-ainetoimittajien luomutodistukset
 2. Luomu- ja tavanomaiset tuotteet erillään pito
 - Kuljetus, valmistus ja varastointi → LUOMUTASE
 3. Luomussa kielletyt menetelmät ja aineet
 4. Pakkausmerkinnät ja jäljitettävyys

Luomutodistus valvontaviranomaiselta = ASIAKIRJASELVITYS

TURUN
YLIOPISTO

Raaka-aineiden ja elintarvikkeiden kaupankäynti LUOMUVALVONNAN näkökulmasta

- **Asiakirjaselvitys eli liite XII**
 - Toimija, toiminta ja tuotevalikoima
 - Määräaikainen todistus
 - ei voida käyttää todisteena yksittäisen tuotanto- tai tuote-erän luonnonmukaisuudesta
- **Viljelijän antama vaatimuksenmukaisuusvakuus**
 - tuottajan itsensä antama todistus, vakuus, siitä että kyseinen tilalta lähtevä tuote-erä tai teuraseläin on luomua, esimerkiksi saatekirja
 - ei yksistään kelpaa todistukseksi tuottajan kuulumisesta luomuvalvontaan
- **Tuotantotarkastuspäätös**
 - Ostajan kannalta tarkastuspäätös on dokumentti jolla voidaan varmistua, ettei myyjälle ole tarkastuksen perusteella asetettu rajoituksia tuotteen myynnin osalta. Lakisääteistä vaatimusta tarkastuspäätöksen käyttämiselle kauppa-asiakirjana ei ole

KulTa

KULUTTAJAT RUOKATALOUDEN KESKIÖSSÄ
KOSTHÅLL MED KONSUMENTEN I FOKUS

TURUN
YLIOPISTO

yrityssalo

PARGAS

PARAINEN

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Novida
AMMATTIOPISTO JA LUKIO

AUKIPOLIS OY

KIMITOÖN
KEMIÖNSAARI

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

KIITOS MIELENKIINNOSTA!

Johanna Mattila

johanna.mattila@utu.fi

040 565 8121

@MattilaJohanna

<http://vs-lähiruoka.fi/>

TURUN
YLIOPISTO